

OAI00203 HALLINTO-OIKEUS II (3 op)

Tentti 26.10.2015

- Jokainen vastaus kirjoitetaan eri arkille eli konseptille.
- **Vastaustilaa on kaksi (2) sivua yhteen kysymykseen.** Ylimenevää osaa EI arvostella.
- Arvostelussa vastauksiin sisältyvät selvästi virheelliset tiedot otetaan huomioon kysymyskohtaista pistemäärää alentavina tekijöinä.
- Jokaiseen vastaukseen on merkittävä vastaajan nimi.
- Vastausarkki on jätettävä jokaiseen kysymykseen.
- Luovuttaessa tentistä kirjoitetaan nimi ja maininta luopumisesta yhteen vastausarkkiin, joka jätetään valvojalle.
- Vastaukset kirjoitetaan selvällä käsialalla.
- Tentti on lakikirjatentti.
- **Kukin kysymys on arvostelussa max. 10 pisteen arvoinen.**
- Aikaa tentin tekemiseen on viisi (5) tuntia.

Tentissä on neljä (4) kysymystä.

Kysymys 1

Hallintoprosessin menettelyperiaatteet?

(Vastaa Mäenpään *Hallintoprosessioikeus*-teoksen pohjalta.)

Kysymys 2

A:n asiamies kanteli oikeusasiamiehelle kaupungin X menettelystä A:n kehitys- ja monivammaisen, pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin kuuluvan lapsen koulukuljetuksen järjestämistä koskevassa asiassa. Kantelija kertoi, että hänen kahdeksanvuotiaalla lapsellaan on harvinainen kromosomipoikkeavuus ja sen seurauksena kehitysvamma sekä erinäisiä perussairauksia. Lapsi kommunikoi jonkin verran tukiviittomin, mutta hänellä on vaikeuksia ilmaista ajatuksiaan ja tunteitaan.

Lapsi kävi lukuvuonna 2013-2014 esiopetusvuottaan koulussa, joka sijaitsi kuuden kilometrin päässä lapsen kodista. Syksyllä 2013 muutamaa päivää ennen koulun alkua kantelijalle oli ilmoitettu, että lapsi noudettaisiin kotoa noin kello 7, kun koulu alkoi klo 8:15. Koska kantelija piti kohtuuttomana, että lapsi joutuisi heräämään viimeistään kello 6:00 liittyen myös lääkinnällisiin toimiin, kantelija päätti itse kuljettaa lapsen kouluun. Kantelija yritti syksyn 2013 aikana selvittää kuljetusasiaa ja saada siihen muutosta. Kantelija haki helmikuussa 2014 taksimatkojen muuttamista lääkärin ja opettajan lausuntojen tuella. Kaupunki päätti maaliskuussa 2014 järjestää lapsen koulukuljetukset ns. pikkutaksilla niin, että kyydissä oli myös yksi toinen oppilas.

Kantelun mukaan syksyllä 2014 lapsi oli kuitenkin jälleen siirretty isoon yhteiskuljetukseen. Lapsen koulupäivät päättyivät jo kello 12, mutta lapsi saapui kotiin vasta noin kello 13:30-14:00 Terveydentilansa vuoksi lapsen oli vaikea pidätellä tarpeitaan, ja vahinkoja oli tapahtunut koulukuljetuksen aikana. Lapsi itki lähes joka päivä kuljetuksen aikana. Kantelijan toimitettua kaupungille lääkärinlausuntoja, joista ilmeni lapsen ongelmat ja kehitysvamma, oli lapsen kuljetukset kolmen viikon jälkeen päätetty jälleen järjestää pikkutaksilla kotiin.

Edellisten vuosien kaaoksen välttämiseksi kantelija oli jo keväällä 2015 toimittanut tarvittavat lääkärinlausunnot sekä muuta selvitystä, jotta kuljetusasiat olisivat syyslukukauden 2015 alussa kunnossa. Kantelija oli ennen koulun loppua puhelimitse varmistanut, että kuljetukset jatkuivat myös syksyllä ennallaan, eikä lapsi joutuisi jälleen yhteiskuljetuksiin. Joitakin päiviä ennen koulun alkua elokuussa 2015 kantelijan tiedusteltua pikkutaksin reitti- ja aikatauluja hänelle oli kerrottu, että lapsi oli siirretty jälleen yhteiskuljetukseen kotiinpaluun osalta. Kantelijan mukaan hänelle ei pyynnöstä huolimatta annettu liikennöitsijän puhelinnumeroa eikä koulukuljetusten aikatauluja. Koulun alkua edeltävänä päivänä kantelijalle oli ilmoitettu kuljetusten noutoaika, mutta ei paluuaikaa koulusta. Ensimmäisenä koulupäivänä kantelija oli joutunut hätäntyneenä odottamaan lasta kotiin. Tämän viimein saavuttua itkuisena kotiin, kävi ilmi, että toiset oppilaat olivat kiusanneet ja satuttaneet lasta. Kantelija ryhtyttyä selvittämään asiaa hänelle oli ilmoitettu, että poikkeusluvalla asian selvittämiseksi lapsi pääsisi pikkutaksilla kotiin. Samalla edellytettiin uutta lääkärinlausuntoa, josta selkeästi ilmeni, ettei lapsi voisi tulla yhteiskuljetuksella kotiin. Aikaisemmassa lääkärinlausunnossa oli todettu, että lapsen kohtuullisena kotimatkan kestonä voitiin hänen erityistarpeensa huomioiden pitää enintään 30 minuutin kotimatkaa.

Oikeusasiamiehen kansliasta pyydettyyn selvitykseen X:n kunta vastasi vain lyhyesti ja yleisellä tasolla viitaten asiaan liittyviin salassapitovelvoitteisiin.

- a) Onko kantelijan asiassa menetelty oikeussäntöjen mukaisesti?
- b) Kuinka oikeusasiamies selvittää asiaa?
- c) Millaisen ratkaisun oikeusasiamies mielestäsi antaa kanteluasiassa?

Kysymys 3

A oli hoitanut X:n kaupungin peruskoulun luokanopettajan määräaikaista virkasuhdetta lukuvuonna 2014-2015. Hän oli kuitenkin virkasuhteen aikana jäänyt äitiysvapaalle helmikuussa 2015. Virka oli julistettu haettavaksi ja täytetty määräaikaaisesti myös lukuvuodeksi 2015-2016. A oli hakenut virkaa, mutta hän ei ollut tullut valituksi, vaan virkasuhteeseen valittiin hänen sijaisekseen kevääksi valittu henkilö B.

Valinnan oli suorittanut 4.5.2015 koulun rehtori, jolle virkojen määräaikaiset täyttämiset oli delegoitu. A päätti hakea muutosta epäasialliseksi ja syrjiväksi kokemaansa täyttöpäätökseen 14.5.2015. Tekemässään muutospyyntönsä X:n kaupungin sivistyslautakunnalle A vaati, että hänet ansioituneempina valittaisiin B:n sijaan. Lähtökohtaisesti viran hoitoa ei olisi saanut laittaa ollenkaan auki, vaan hänen määräystään olisi tullut jatkaa. Jo tässä suhteessa oli toimittu syrjivästi. Joka tapauksessa hän oli suhteessa B:hen huomattavasti ansioituneempi. Hän oli hoitanut opettajan tehtäviä kahden vuoden ja B valmistuttuaan vain lähinnä ko. kevätlukukauden ajan.

Sivistyslautakunta käsitellessään asiaa 10.8.2015 katsoi, että rehtorin päätöstä ei ollut aiheellista muuttaa. Ensinnäkin haettavana ollut viransijaisuus oli täytetty vuodeksi kerrallaan jo kolmen vuoden ajan virkavapaasta johtuneen sijaistarpeen vuoksi. Myös kouluverkkoon liittyviä muutoksia oli kunnassa vireillä. Kaupunki oli myös toistuvasti ja johdonmukaisesti asettanut avoimeksi tulleet luokanopettajan määräaikaiset virkasuhteet julkisesti haettaviksi.

Sekä A että B olivat kummatkin kasvatustieteen maistereita, ja he ovat suorittaneet opettajan pedagogiset opinnot. Lisäksi A oli suorittanut erityisopetuksen erikoistumisopinnoita ja virkaan valittu B oli suorittanut liikunnan erikoistumisopinnoita. Virkaan kuului nimenomaan koulun muidenkin luokkien liikunnan opetusta.

A ei tyytynyt sivistyslautakunnan ratkaisuun, vaan valitti syyskuun alussa hallinto-oikeuteen uudistaen kirjelmässään sivistyslautakunnalle esittämänsä. Lisäksi hän toi hallinto-oikeudelle lähettämässään kirjelmässä esiin sen, että perusopetuksen vastuuhenkilö C oli ollut esteellinen esittelemään asian sivistyslautakunnassa. Hän oli osallistunut jo valintapäätöksen valmisteluun olemalla hakijoiden haastatteluissa mukana viranhaltijapäätöksen tehneen rehtorin kanssa. Näin ollen hän oli esteellinen osallistumaan asian käsittelyyn toisessa ominaisuudessa. A oli kuullut myös huhuja siitä, että C olisi ollut B:n kummi sitä kautta, että B oli hänen opiskeluaikaisen ystävänsä lapsi.

Millaisen ratkaisun hallinto-oikeus tulee asiassa antamaan? Perustele ratkaisu.

Ota kantaa tapauksessa esiintyviin oikeudellisiin ongelmiin.

Kysymys 4

X on lähtenyt kotimaastaan Irakista joulukuussa 2012 alaikäisenä ilman huoltajaa. Hänelle on 11.11.2013 myönnetty oleskelulupa Suomeen toissijaisen suojelun perusteella. Oleskelulupa on voimassa 11.11.2017 saakka. X on 7.7.2014 hakenut vanhemmikseen ilmoittamilleen A:lle ja B:lle sekä sisaruksikseen ilmoittamilleen C:lle ja D:lle oleskelulupaa perhesiteen perusteella. Jättäessään hakemukset X on ollut 17-vuotias.

Perheenkokoaja X:ää on kuultu asiassa poliisiasemalla 5.5.2015. Tällöin X on kertonut, että hänen vanhempansa A ja B ovat eronneet hänen ollessaan 2-vuotias. Siitä lähtien X sekä sisarukset C ja D ovat asuneet äitinsä A:n kanssa vuoden 2012 lopulle saakka. Äidillä ja sisaruksilla on heikot olot Irakissa. Suomeen tulonsa jälkeen X on lähettänyt heille rahaa kuukausittain ja huolehtii heidän toimeentulostaan.

Isänsä B:n luona X on kertonut vierailleensa satunnaisesti vielä Irakissa asuessaan. Sittemmin isä on sairastunut vakavasti eikä saa Irakissa asianmukaista hoitoa sairauteensa. Myös isälleen X on lähettänyt Suomesta vähän rahaa.

X:n perheenjäsenille on asian käsittelyn aikana varattu tilaisuus tulla kuulluksi kirjallisesti. Selvityksen ovat antaneet X:n äiti ja veli. Äiti A on selvityksessään kertonut, ettei Irak ole turvallinen paikka hänelle eikä X:n sisaruksille. He haluavat asua yhdessä X:n kanssa Suomessa. Veli C on selvityksessään todennut haluavansa asua turvallisessa paikassa perheensä kanssa ja opiskella.

Asian ollessa vireillä Maahanmuuttovirastossa perheenkokoaja X on täyttänyt 18 vuotta 14.2.2015. Maahanmuuttovirasto on 6.6.2015 antamallaan päätöksellä hylännyt Irakin kansalaisten A:n, B:n, C:n ja D:n perhesiteen perusteella myönnettävää oleskelulupaa koskevat hakemukset sillä perusteella, ettei perheenkokoaja X ole ollut alaikäinen sinä päivänä, jolloin oleskelulupahakemus on ratkaistu.

Nyt perheenkokoaja X valittaa Maahanmuuttoviraston päätöksestä hallinto-oikeuteen. Hänen mukaansa oleskelulupahakemusten käsittely on kestänyt Maahanmuuttovirastossa kohtuuttoman kauan. Päätöksen perustelemisen sillä, että X on ehtinyt täyttää 18 vuotta hakemusten vireille tulon jälkeen, on kohtuutonta ja lainvastaista. Valituskirjelmässään X pyytää hallinto-oikeudelta suullisen käsittelyn järjestämistä itsensä, vanhempiensa ja sisarustensa kuulemiseksi ja sen selvittämiseksi, että asianosaisten tarkoituksena on viettää Suomessa perhe-elämää. X:n perheenjäseniä ei ole kuultu asiassa suoraan eikä suullisesti missään vaiheessa.

Pohdi ja perustele:

- a) Järjestääkö hallinto-oikeus suullisen käsittelyn?
- b) Miten hallinto-oikeus ratkaisee pääasian?